

פ ר ט י כ ל מס. 5/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ב', ג' בניסן תשי"א - 9.4.51

- חברי הועדה הנוכחים:
- נ. ניר - היו"ר
 - ב. איזנשטט
 - ע. אסף
 - מ. בן-עמי
 - י. בר-יהודה
 - ד. בר-רב-האי
 - י. בורג
 - י. בדר
 - ב. צ. דינבורג
 - י. הררי
 - ח. טובי
 - י. כסה
 - ק. כהנא
 - י. ל
 - א. לנקין
 - א. פרמינגר
 - י. קליבנוב
 - א. ח. שאג
 - ז. שזר
 - א. תבורי
 - י. מרלין
 - א. ציזלינג

- מוזמנים:
- פ. רוזן - שר המשפטים.
 - א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי
 - א. צילן - משרד הפנים
 - ה' אלופי - משרד הפנים.

הישיבה נפתחה בשעה 11.30.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

חוק לקביעת יום הבחירות לכנסת השנייה

ד. בר-רב-האי: בהתאם להחלטת הועדה קיימנו ישיבה של ועדת המשנה בקשר עם חוק זה. הוברר לנו כי רק לישיבת מתר ב-11 נוכל להביא את החלטתנו. אני מקוה כי תהיה זאת דעה מוסכמת ויימצא מוצא מהמצב שנוצר. לשם כך אני צריך לקבל ערובות מפיקתי ולא אוכל להפדיר זאת לפני הערב.

היו"ר נ. ניר: נדחה זאת לישיבת מתר.

חוק הבחירות לכנסת השנייה.

היו"ר נ. ניר:

אני בשלעצמי הייתי מוכן לעבור עכשיו
לקריאה שנייה של החוק. אבל יש חברים

המתנגדים לכך עקרונית ומעניינים כי הדבר יהיה מותר לנו רק לאחר
שתחיל הקריאה הראשונה בכנסת, כיון שבהחלטה שנתקבלה הותר לנו
להתחיל בקריאה שנייה "טרם שחיגמר הקריאה הראשונה בכנסת" אבל לא טרם
שהיא התחילה. אני חושב שזוהי שאלה פורמאלית בלבד.

י. לם:

אני מציע שסדר הקריאה השנייה יהיה כזה:
נקבל את כל ההחלטות כפי שנתקבלו

בקריאה הראשונה; נעבור על החוק וכל אחד יגיד ממה הוא מפתייג.

היו"ר נ. ניר:

אני תארתה לא שלא נקיים דיון מחודש,
אבל נעבור על הפעיפים, נצביע מחדש

וחרשמנה הפתייגויות, ללא ויכוחים.

י. ברייתורה:

בשנים שלוש פעיפים יש לחברים הערות
בודרות שאינן קשורות בוויכוחים או

בהפתייגויות. אלה שאלות של דיוק-הניסוח. אני מציע כי בפעיפים אלה
יתנו למציע לנמק את הצעתו במשך שלוש דקות, אם ימצא מישהו נגד -
יתנו גם לו שלוש דקות אצאא ובזאת נגמור.

בנוגע לשאר הפעיפים אני רוצה להודיע כי

אני קושר את הסדר שהיו"ר הציע - שנראה בעיני להגיוני מאוד - בהחלטה
שתתקבל מחר בוועדת הכנסת על סדר דומה לגבי חוק הספינות. אם לא תתקבל
מחר החלטה כזאת לגבי חוק הספינות, לא אקבל את הסדר הזה גם לגבי חוק
הבחירות.

י. תררי:

רציתי להציע כי נגש מיד לקריאה שנייה כפי
שהציע היו"ר, אלא שמכיון שאין זה בסדר

מבחינה פורמאלית, נשאיר את הפנקס פתוח עד שתתחיל בכנסת הקריאה הראשונה,
ואם ימצא מישהו שירצה להוסיף הסתייגויות לפעיפים שנעבור עד פתיחת
הקריאה הראשונה - תנחן לו הרשות לעשות זאת.

י. בדר:

אני מציע לבחור בוועדה משנה שתעבור על החוק

מנקודה מבט משפטית גרידא. אני מציע שהועדה

תדון היום על תחוק לביטול עונש המות, ובאותו זמן תשב ועדה המשנה ותדון

בחוק הבחירות. אני חושב כי דבר זה יקדם את החוק בקצב הרבה יותר מהיר.

נוכל לגמור מחר את החוק כולו ולהביאו למליאת הכנסת ביום ד'. ועדה המשנה

תביא את מסקנותיה לוועדה. הדברים שאוסכמו בה, לא יהיה עליהם ויכוח בוועדה;

ההסתייגויות גם הן תירשמה ללא ויכוח.

ד. בר-רב-האי:

אני בעד כל הצעה אשר מקצרת את הדרך. לו הייתי

רואה אפשרות שלושה-חמישה אנשים ישבו, יהיו

מצוידים בכל ההסתייגויות ויכינו את החוק, הייתי מקבל זאת כקיצור דרך. אבל

לא נצליח בכך. לכן אני חושב כי ההצעה המקרבת אותנו ביותר למטרה היא הצעה

היו"ר. היו לנו ויכוחים פנימיים. אין שום טעם לחדש את הויכוח כאן.

אני יכול להגיד בשם סיעתנו כי ההסתייגויות שלנו מהחוק, כפי שהוא עתה,

ההיינה במספר מינימאלי. אני מציע גם ליחר הסיעות להסתייג רק בנקודות

עקרוניות ולא בדברים של מה בכך.

הצעה היו"ר נ. ניר - מ. ס. מ. ה.

סעיף 1(1).

"כל אדם שביום כ"ב בטבת חשי"א (31 בדצמבר 1950 היה בן 18 או מעלה," - - -

י. הררי:

אני מציע להוסיף אחרי "היה בן 18 או מעלה" את

המלים: "ויודע קרוא וכתוב".

י. בדר:

אני מצטרף להצעה הררי ומציע במקום המלים "כל אדם"

את המלים "כל אזרח".

היו"ר נ. ניר:

הצבעה

הצעה י. הררי להוסיף את המלים "ויודע קרוא וכתוב" -

לא נתקבלה.

הסתייגות לי. הררי וי. בדר.

הצעה י. בדר לכתוב במקום "כל אדם" - "כל אזרח" -

לא נתקבלה.

הסתייגות לי. בדר.

סעיף 1(2).

"וביום כ"ג באדר א" תשי"א (1 במרץ 1951) היה רשום כתושב במרשם
התושבים לפי פקודה מרשם החושבים, תש"ט-1949, זכאי לבחור לצעמא
לכנסת השנייה, אלא אם נכנס לישראל שלא כדין."

ה. טובי: אני מציע להוסיף אחרי המלים: "תש"ט-1949"

אח המלים: "או מי שהיה זכאי להירשם לפני

האריך זה". כמו"כ אני מציע למחוק את המלים: "אלא אם נכנס לישראל שלא

כדין".

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

הצעת ה. טובי להוסיף את המלים "או מי שהיה זכאי להרשם
לפני האריך זה" -

לא נחקבלה.

הצעת ה. טובי למחוק את המלים "אלא אם נכנס לישראל
שלא כדין" -

לא נחקבלה.

הסתייגות לס. טובי לשתי הצעותיו.

סעיף 2.

"כל אדם שביום כ"ב בטבת תשי"א (31 בדצמבר 1950) היה בן 21 או
מעלה ונתקיימו בו שאר החנאים המנויים בסעיף הקודם זכאי להבחר
לכנסת השנייה."

א. צילן: אני מציע לנסח את הסעיף כך: "כל אדם שביום

כ"ב בטבת תשי"א (31 בדצמבר 1950) היה בן 21

או מעלה והיה רשום במרשם החושבים ביום הגשת רשימות המועמדים, אלא אם נכנס
לארץ שלא כדין".

בנוגע לבעלי זכות בחירה אקטיבית אנחנו קובעים

יום מסוים לא מחוץ עיקרון אלא מחוץ דרישה הטכניקה, כי עלינו לקבוע את היום

האחרון שממנו והלאה אין מציינים שום דבר בנוגע לזכות הבחירה האקטיבית. אנחנו

עושים זאת מפני שאין אנחנו יכולים להכין את רשימות הבחורים עד היום האחרון.

בנוגע לזכות הבחירה הפסיבית, יתכן שאזרח יושב שנים רבות בחו"ל, שוללים ממנו

את זכות הבחירה האקטיבית מפני שאי-אפשר לצרפו לרשימת הבחורים ברגע האחרון,

אבל אפשר להקנות לו את זכות הבחירה הפסיבית. נקח לדוגמא: אבא אבן לא היה

רשום במרשם התושבים בתאריך המקנה זכות בחירה אקטיבית; האם אסור לו להעמיד

את מועמדו או למשל ברזילי; גם הוא לא היה רשום בתאריך הנ"ל, ובינתיים

רל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה

א. צילן:

הוא בא ארצה. האם יש זכות לשלול את זכות הבחירה הפסיבית מאזרחים אלה?
לכן אני מציע שאם אדם כזה תיה בשום במרשם החושבים ביום הגשת רשימת
המועמדים, תהיה לו זכות בחירה פסיבית.

י. לם:
יש כאן תאריך עברי ותאריך אזרחי. הדבר הזה
יכול ליצור הפרש-מה ביום הבחירות.

א.ח. שאג:
אני חושב שלם צודק ושאפשר להסכים למחוק כאן
את התאריך העברי, מאחר שאי-אפשר למחוק כאן
את התאריך האזרחי! המציין את סוף השנה. בכדי למנוע אפשרות של פחירה בחוק
כדאי להסכים, לדעתי, למחוק במקרה זה את התאריך העברי.

אני מציע לכתוב במקום המלים: "ונתקיימו בו שא
שאר התנאים המנויים בסעיף הקודם" - את המלים: "שיש לו זכות לבחור לפי
הסעיף הקודם".

י. בר-יהודה:
היות ואם נמחק את התאריך העברי בסעיף 1(1)
ובסעיף 2, ונשאיר אותו בשאר המקומות, איש
לא יחשוד כי נחבלה כאן החלטה פרינציפיונית בענין זה - אם כי אני בעד
החלטה פרינציפיונית כזאת - אני חומך בהצעת הרב שאג ומציע למחוק את
התאריך העברי בשני המקומות האלה.

אני מציע במקום "היה בן 21" לכתוב "היה בן
18".

י. קליבנוב:
אפשר להשאיר את שני התאריכים, העברי והאזרחי,
ולחוסף: והגיע לגיל 21 לפי מנין השנים העברי.

י. בר-יהודה:
אלפי אנשים אינם יודעים את התאריך הזה.

י. בדר:
אני חושב שאם נכתוב: "שנולד בשנת זו וזו"
נפתור את הבעיה.

ב. איזנשטט:
אני מציע לכתוב: "היה בן 18 ומעלה לפי מנין
שנים העברי או הלועזי".

י. בורג: בחקירות הזהות רשום רק האריך לידה אחד. אם

רשום בחקירות הזהות האריך הלידה לפי הלוח

האזרחי, ייחשב לו לפי לוח אזרחי; אם רשום הלוח העברי - יירשם הלוח העברי.
אין שום מקום לויכוח בענין זה.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להשאיר את הסעיף 2 כמו שהוא - 8.
בעד הכנסת שינויים בסעיף 2 - 8.

י. הררי: אני מציע להוסיף את המלה "או" בין האריך

העברי לחאריך האזרחי.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

הצעה י. בריהודה למחוק בסעיף 1(1) ו-2 את האריך העברי -

לא נחקבלה.

הצעה י. הררי להוסיף את המלה "או" בין האריך העברי והאזרחי -

לא נחקבלה.

ההצעה לכחוב בסעיף 1(1): "מי שנולד בשנת 1932 או לפני כן"
ובסעיף 2: "מי שנולד בשנת 1929 או לפני כן" -

נחקבלה.

י. בורג: במקרה שהסתייגותם של בדר-הררי בנוגע לידיעה

קרוא וכחוב לא תקבל, אני רוצה להכניס הצעה

אלטרנטיבית: בסעיף 1(2), במקום שכתוב "(1 במרץ 1951)" לכתוב "(1.10.50)".

אם אין דורשים מהבוחר ידיעה קרוא וכחוב, אני רוצה שהוא יהיה בקי לפחות
בהלכות הארץ.

הסתייגות לי. בורג, להצעתו.

היו"ר נ. ניר: בריהודה הציע שהזכות להיבחר תנחן לבן 18

במקום לבן 21.

י. בורג: אני מציע שהזכות לבחור תנחן לבן 20.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

הצעה י. בריהודה -

לא נחקבלה.

רל

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

היו"ר נ. ניר:

הצעת י. בורג -

לא נתקבלה.

אולי תקבלו את גיל 20 לזכות בחירה פסיבית?

א. צילינג:

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת א. צילינג שזכות הבחירה הפסיבית תנתן לבני 20 - 7.
נגד - 7.

שתי דעות.

הצעת א. צילינג שזכות הבחירה הפסיבית תנתן למי שהיה רשום
במשרד החושבים ביום הגשת רשימת המועמדים ששמו מופיע בה -

נתקבלה.

אני מציע גם בסעיף זה, במקום "אדם" לכתוב

י. בדר:

"אזרח". הצעתי השנייה: במקום המלים "ונתקימו

בו התנאים המנויים בסעיף הקודם" לכתוב: "ונחקימו בו התנאים המנויים

בסעיף 1(2)".

הנוסח הזה השתנה כבר.

א. ירין:

פנו אלינו אנשי הצבא בבקשה להשמיע את

היו"ר נ. ניר:

הערותיהם לסעיפים הנוגעים לבחירות בין

חיילים.

אין דבר כזה. יכול לפנות אינו רק משרד

י. בר-יהודה:

הבטחון. קראתי מכתב מחוצף של אחד מאנשי

הצבא כשנשאל שאלה ובחשובה הוא כתב לחבר כנסת, חבר פיעתי, מכתב בו

הוא מלמד אותנו איך הוא צריך להתנהג, שהוא צריך לשאול דרך משרד הבטחון

וכן וכו'. אם כן, אז גם מהצד השני כך. אם יש להם מה לפנות אלינו,

יפנו דרך משרד הבטחון.

באופן פורמאלי זה נכון. אין אנחנו מכירים

היו"ר נ. ניר:

צבא. כשדברנו על הממשל הצבאי אמרו לנו לא

לפנות אל הממשל הצבאי אלא למשרד הבטחון.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

פ. רונן: הוחלט פעם כי הועדות, אין להן רשות להזמין אלא

ע"י השרים. השרים יכולים להיות מיוצגים בוועדות

ע"י באי-כוח שונים בעניינים שונים.

היו"ר נ. ניר: נברר אם ב"כ הצבא נשלחו ע"י משרד הבטחון.

בינתיים נעבור לסעיף 3.

סעיף 3.

"שופט המדינה אינו יכול להיות מועמד לכנסת השנייה."

י. לם: אני מציע למחוק את הפעיף הזה ובקשר עם זה

לשנות את פעיף 4. אינני רוצה ששופט-מדינה

יוכל להיות מועמד לכנסת מבלי שיפסיק את עבודתו. אני מציע להשנות את

שופט-המדינה לפקיד-המדינה, ולקבל בענין זה את הניסוח של החוק הקודם,

האומר כי עובד המדינה יכול להיבחר, אבל עליו להפסיק את עבודתו בזמן

שמתפרסמת רשימת המועמדים. חנופה יהיה כזה: "שופט מדינה אינו יכול להיות

מועמד לכנסת השנייה או להיות חבר בה אלא אצט אם נפסק באותו זמן עבודתו

בשירות המדינה". עבודתו של שופט צריכה להיות מופסקת בזמן פירסום רשימת

המועמדים, והוא חוזר לעבודתו אחרי הבחירות, או - אם הוא נבחר - כאשר

הוא חדל להיות חבר הכנסת השנייה. כמו כן אני מציע שזמן כהונתו של שופט

כחבר כנסת ייחשב לו כוחק.

י. בר-יהודה: אני מציע תיקון להצעתו של לם: במקום שיהיה

כחוב "פקידי המדינה" להוסיף: "כולל שופטי

המדינה".

ביחס לשופטים אני מציע להוסיף את המלים:

י. הררי:

"אלא אם החפטר מכהונתו".

י. לם: במקרה שלא תחקבל הצעה, יש לי הצעה נוספת:

אחרי המלים "שופט מדינה אינו יכול להיות

מועמד לכנסת השנייה" להוסיף: "אצט" אינו יכול אדם להתמנות כשופט אם היה

מועמד לכנסת השניה או שהיה חבר בה, תוך תקופה של חמש שנים לאחר שהיה

מועמד או לאחר שחדל להיות חבר הכנסת השנייה."

י. בר-יהודה: אני מציע לא להעמיד זאת להצבעה. אין זה שייך

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

אני מציע למחוק את סעיף 3.

י. בדר:

אני מעוניין לדעת אם הצעתו של הררי עולה,

י. בורג:

גם אם יתקבל סעיף 3 כמו שהוא כאן.

כן. בכל מקרה שהוא.

ס. הררי:

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה למחוק את סעיף 3, צנחאא בהנחה שבעית
השופטים תוסדר בסעיף 4
נגד

- .7
- .10

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לי. בדר וי. לם.

הצעת התוספת של י. לם -

לא נתקבלה.

הסתייגות לי. לם.

בעד הצעת התוספת של י. הררי: "אלא אם החפטר מכהונתו"
נגד

- .6
- .8

ההצעה לא נתקבלה.

הסתייגות לי. הררי

- - - - -

אנשי הצבא מודיעים כי נשלחו ע"י שר

היו"ר נ. ניר:

הבטחון, ונמצא אהם השליש של שר הבטחון.

הם רוצים להביע דעה בנוגע לבחירות בצבא, בסעיפים שקבלנו בענין זה.

כדי לא לעכב את הקריאה הראשונה אמרתי כי נשמע אוחם בקריאה שניה,

ונקה זאת בחשבון - או לא נקה זאת בחשבון - כקריאה שניה.

נכנסים לישיבה: אלוף-משנה ג. שוקן
אלוף-משנה א. מויאל
סגן-אלוף נ. ארגוב
רב-סרן י. רנון.

נמסר לנו כי שר הבטחון רוצה למסור על-ידיכם

היו"ר נ. ניר:

את הערותיו בנוגע לסעיפים שקבלנו ביחס

לבחירות בין חיילים.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

מלוח-משנה ג. שוקן: הצעה-החוק הזאת תועברה אלינו אחמול. עברנו

עליה בעיון רב. ואינו כי הסעיפים הנוגעים

לבחירות בצבא מחשבים במידה רבה בבעיות הארגוניות של הצבא, אך נראה לנו כי לא נלקח בחשבון במידה מספקת כמה מהבעיות הארגוניות המסובכות למדי של מנגנון כה גדול, וגם בעיות של בטחון המדינה, כפי שהן משתקפות צהלא צהלא בנחוני הצבא.

לפיכך היינו מבקשים כי במקום שהסעיפים הנוגעים

לבחירות בצבא יופיעו בגוף החוק הזה, ינוסח חוק נפרד כפי שהדבר נעשה לפני

שנחיים, בבחירות לכנסת הראשונה. (היו"ר נ. ניר: מה זה מפריע לכם?)

הסיבה העיקרית היא שהסעיפים הנוגעים לצבא אינם מסדירים את כל ביצוע

הבחירות בצבא, ובכל ענין שאינו נמצא בסעיפים המיוחדים האלה, חלים על

הבחירות בצבא הסעיפים הכלליים של החוק. (היו"ר נ. ניר: אולי תגיד לנו

מה חסר לכם, ואנחנו נחליט על המקום. אנחנו מוכנים לשמוע מה חסר לכם.)

יש לנו גם הסתייגויות לסעיפים הכלליים

החלים גם על בחירות בצבא. אמסור אותם לפי סדר הסעיפים.

בסעיף 4 נאמר: "פקיד מדינה, פרט למורה, אינו

יכול להיות מועמד לכנסת השנייה או להיות חבר בה, אלא אם נפסקה משך אותו

זמן עבודתו בשירות המדינה". היינו רוצים לכלול בין אלה גם חייל בשירות

סדיר לפי חוק שירות הבטחון, וכן חייל בצבא הקבע. נצטרך להגדיר "חייל"

במקרה זה, לפי שני המובנים האלה.

לגבי זכות הבחירה והזכות להיבחר יש לנו

בקשה אחת: בחוק השיפוט תש"ח, בפולם העונשים, מופיע עונש גירוש מהצבא.

היינו מציעים כי אדם שגורש מהצבא עפ"י חוק השיפוט תש"ח, עפ"י פסק-דין

של בי"ד צבאי, לא תהיה לו זכות לבחור ואף לא תזכות להיבחר.

(היו"ר נ. ניר: ומי שקיבל עשרים שנה עבודת-פרך - מותר לו?)

לסעיף 14(א) קובע כי ועדות קלפי יחמנו על ידי

ועדות הבחירות האיזוריות באישורה של ועדת הבחירות המרכזית. בסעיפים הדנים

בבחירות בין חיילים אינן נזכרות ועדות הקלפי לצרכי הצבא, והסעיף כפי

שהוא מנוסח כאן, חל גם על הבחירות בצבא. הסעיף הזה אינו יכול לחול על

ועדות קלפי צבאיות. אנחנו מציעים כי חברי ועדות הקלפי בקרב הצבא יהיו

רק חיילים ושפטור חברי כל ועדה יהיה שלושה-חמישה חברים. כמו-כן אנחנו

ג. שוקן:

מבקשים כי דרגת חבר ועדה כזאת לא תהיה גבוהה מדרגת סמל. (חיו"ר ג. ניר: מי יקבע את ועדת הקלפיון) היא תיקבע ע"י ועדת הבחירות המרכזית בהתייעצות עם ב"כ שר הבטחון. למעשה, מספיק לנו אם היא תיקבע ע"י ועדת הבחירות המרכזית, בהנאי שיהיו אלה חיילים בשירות סדיר בדרגה לא גבוהה מדרגת סמל.

כאן מתעוררת בעיה של יו"ר ועדה הקלפיון.

לפי הסדר בצבא יו"ר הועדה צריך להיות בעל הדרגה הגבוהה ביותר. לא יתכן שמישהו בדרגה נמוכה יותר יהיה יו"ר הועדה. הסיבה לכך שאיננו רוצים קצינים בוועדה היא שלקצינים יש מעמד מיוחד בצבא והם יוכלו להשמיע. אין צורך שבועדות צבאיות יהיו סגנים.

אנחנו רוצים להגביל את הועדה ללא יותר מחמשה חברים, ואין צורך שיהיו להם סגנים. (א. ציזלינג: אבל יכול לקרות שמישהו חולה או שאי-אפשר לשחרר אותו מסיבה צבאית?) אנחנו נצטרך לקבל מספר די גדול של שמות כדי שתהיה לנו אפשרות לבחור.

סעיף 15 קובע הודעה על הרכב ועדות הבחירות.

לא תהיינה ועדות איזוריות בצבא ואינני יודע אם סעיף זה חל על הבחירות בצבא. בכל אופן, צריך לאמר כי אין צורך בהודעה כזאת בצבא. אני גם חושב שאין זה חל כלל על הצבא.

אלוף-משנה א. מויאל: לפי סעיף 15(ב) הודעה על הרכבן של ועדות

הבחירות האיזוריות השל ועדות הקלפיון חסור

בתחום איזוריהן במקום ובצורה שתיקבע ועדת הבחירות המרכזית. הצבא אינו מוכר כאיזור לפי חוק זה. לכן, לא יהיה למי למסור את שמות חברי ועדות הקלפיון. צריך לקבוע כי סעיף זה לא יחול על ועדות הקלפיון הצבאיות, או לקבוע כי הצבא יהיה איזור אחד לצורך הבחירות.

אלוף-משנה ג. שוקן: סעיף 17 דן בהכנת רשימות הבחורים. לא ברור

לנו לפי הצעה החוק מה היא הכוונה לגבי א

רשימות הבחורים ואם הייתה כוונה להכין רשימות בוחרים בקרב הצבא. הצבא אינו יכול בשום פנים לקבל כל פרוצדורה שתחייב אותו למסור רשימות בוחרים מכיון שתהיה זאת רשימת כל החיילים בשירות סדיר, שאין למסור אותה מטעמי בטחון. (חיו"ר ג. ניר: לא הייתה כוונה כזאת). הדבר אינו ברור מהנוסח

ג. שוקן:

שבחוק, ולכן לא אעיר על סעיפים 18 ו-19 אשר קשורים בו.

בסעיף 22(ב) הדין ברשימות המועמדים,

נקבע במשפט האחרון כי "הרשימה תפרסם את שם המשפחה של כל מועמד, שמו
אמא הפרטי, משלח ידו, מקום מגוריו וכתבתו". אנחנו מציעים לקבוע
כאן במירוש כי לגבי חייל הצוין רק העובדה שהוא חייל מבלי לציין את
דרגתו ומבלי לציין את מקום מגוריו וכתבתו.

בסעיף 30(ג) נאמר: "הודעה על מקום הקלפי

תפורסם על ידי ועדת הקלפי לפחות שבועה ימים לפני יום הבחירות במקום
אז ובצורה שתקבע ועדת הבחירות המרכזית". הסעיף הזה אינו יכול לחול
על הקלפיות הצבאיות; גם לא ההגבלה שבועה ימים. כל יחידה בצבא תקבל
הודעה על המקום בו יבחרו אנשיה, שיהיה בחוץ אותה יחידה. לא יתכן
שנציג הודעה על המקום מחוץ למסגרת הצבא. ההיינה מספר קלפיות שחשמשנה
חיילים שלא יהיו באותו יום במסגרת של יחידה; אלה יוכלו להצביע אצל
קצין העיר ולגביהם ההיינה הודעות תפומביות. יתר הקלפיות, לא יתכן
לפרסם ברבים את מקום המצאן.

סעיף 32 דן בנוכחות בחנת הקלפי וקובע

כי "בשעות ההצבעה על ימצא אדם בחנתה הקלפי זולה חברי ועדת הקלפי
וממלאי מקומם, משקיפים כאמור בסעיף 16(ד), ---". אנחנו מציעים כי
ברשימת האנשים הרשאים להימצא יהיה גם נציג שר הבטחון או בא-כוחו.
(י. בר-יהודה: לשם מה, אם אפשר לדעתך) נציג שר הבטחון פירושו
הקצין שיהיה אחראי לריכוז הארגוני של פריכת הבחירות. (י. בר-יהודה:
אין דבר כזה) ברור כי מבחינת הארגון הצבאי יהיה צורך שהמטה הכללי
יטיל את ארגון הבחירות בכל מה שנוגע לצבא, על קצין אחד, הקצין הזה
יהיה רשאי לשלוח את נציגיו למקומות הקלפי, על סנה לפקח. (י. בר-יהודה:
לחדר ההצבעה? לשם מה? תחנת הקלפי נמצאה באותו חדר שמצביעים. מה
הוא יעשה שם?) הוא יפקח על הסדרים.

סעיף 32 מקנה סמכות למשקיפים להיות

נוכחים בתחנות הקלפי. לא יתכן שבתחנות הקלפי במסגרת היחידות
הצבאיות יהיו נוכחים אנשים נוסף על הנזכר בסעיף 32, ולא יתכן שיהיו
נוכחים האנשים הנזכרים בסעיף 16(ד), מפני שאין אפשרות להכניס

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ג. שוקן: סעיף 37 דן בספירה הקולות, אבל אין בו

שום דבר לגבי ספירה הקולות בקרב הצבא.

כפי שהסרתי לפני כן, כל הארגון המוצע לבחירות ולהכנת הרשימות אינו ברור לנו, וגם הדבר הזה אינו ברור לנו. אנחנו חוששים כי ההסדר שייקבע בהתאם לחוק עלול לפגוע בעקרונות הבטחון. (י. בריהודת: מה אחם מציעים? שהקצין הממונה על הבחירות יעשה זאת?) אנחנו קבלנו אחמול את הצעה החוק. לא היחזק לנו שהות לעבד הצעה מפורטת בענין זה. אני מניח מ הועדה שהכינה את החוק, יש בידיה הצעה מפורטת.

בסעיף 33 הקובע את אמצעי זהוי הבוחרים,

היינו מבקשים כי חיילים יוכלו לזהות את עצמם גם ע"י הלוחש המרשם ולא ע"י תעודת הזהוי בלבד. בידי חיילים רבים אין עדין תעודות זהות, ויתכן כי יהיו להם קשיים לקבל את התעודות עד הבחירות. האפשרות הזאת ניתנה לנו בבחירות למועצות המקומיות, לפני כמה חדשים.

בסעיף 44(ג) נאמר: "מועמד ששמו נכלל באחת

מרשימות המועמדים שפורסמו לא ייקרא לשירות המלואים לפי חוק שירות הבטחון חש"ט-1949, מיום הפרסום של רשמות המועמדים ועד יום הבחירות; מועמד שביום פרסום רשימות המועמדים היה בשירות לפי חוק שירות הבטחון, חש"ט-1949, ישוחרר משירותו מיום פרסום הרשימות ועד יום הבחירות." אין לנו אפשרות לבצע את אי-הקריאה לשירות המלואים, כי לא נוכל לעשות זאת במהירות מספקת. היינו מבקשים שיהיה כתוב: "לא ישרת" או "לא יהיה חייב לשרת", והאיש עצמו יודיע על כך וישוחרר משירות. כמו כן אנחנו מציעים לכתוב במקום "אשוחרר משירותו" - "יצא לחופשה" או "תנתן לו חופשה ללא השלום", כי "שוחרר" - יש לו משמעות חוקית מסוימת בצבא.

בסעיף 44(ד) נאמר: "מועמד שהיה לחבר כנסת

ישוחרר משירות לפי חוק שירות בטחון, חש"ט(1949), כל זמן חיותו חבר הכנסת". פתאם לנו כי מקומו של הסעיף הזה הוא בחוק הדן בחסינות חברי הכנסת. אבל המטח הכללי איננו חושב כי יש לאשא לשחרר אדם כזה משירות מלואים. אנחנו רואים שתי אפשרויות בענין זה: אחת - שהוראת סעיף זה היכלל בחוק הדן בחסינות חברי הכנסת, והשניה - שייאמר כאן כי סעיף זה לא יחול על שירות מלואים.

כל הסעיף 44 דן בחיילים המשרתים בהתאם

ג. שוקן:

לחוק שירות הבטחון אבל אינו כולל חיילים המשרתים בשירות קבע. יש הכוח
כי דבר זה יחול גם ^{על} הפיילים המשרתים בשירות קבע.

סעיף 47 אומר: "פקידי-מדינה וקציני צבא

ההגנה לישראל שיש להם סמכות מינהלית באיזור מסוים, לא יקחו חלק
בתעמולה הבחירות בחומי אותו איזור". בשביל הסדר הטוב בצבא הכרחי
שכל חייל לא יוכל לקחת חלק בתעמולה הבחירות. הסעיף הזה דן רק בקצין
צבא שיש לו סמכות מינהלית באיזור מסוים. מן ההכרח כי ~~אזכא~~ חייל
לא יוכל לקחת חלק פעיל בתעמולה הבחירות.

יתכן כי רצוי שאותם החיילים ששירותם

בצבא מופסק מאחר שהם יהיו מועמדים ברשימה, יוכלו להשתתף בתעמולה,
מכיון שלא יהיו בשירות מלא באותו זמן. אבל ברור כי עצם השתתפותו של
חייל בתעמולה מפלגתית, היא מנוגדת לסדר ולמשמעת בצבא. לכן היינו
מבקשים פי ייאמר בחוק בפירוש שכל חייל אינו רשאי להשתתף בתעמולה הבחירות
באופן פעיל. אם הדבר הזה לא יתקבל על-ידכם אנחנו מציעים כי הרשות
להשתתף בתעמולה תנחן רק לאותם החיילים שקבלה חופשה מפני היותם מועמדים
בבחירות.

בסעיף 50 מדובר על חופש התנועה בשטחים

מיוחדים, על חופש התעמולה בכח ~~בעל-פה~~. אנחנו מציעים להוסיף בפיסקא
(ב) הגבלה שתקבע כי זה יהיה בחנאי שחומר זה לא יפגע בבטחון המדינה.
(ס. בן-עמי: מי יקבע זאת?) שא הייתי מציע שועדת הבחירות המרכזית
תקבע זאת בהחלטות עם נציגי הצבא או המושל הצבאי.

סעיף 51 הוא הסעיף הראשון הדן בהוראות

מיוחדות לבחירות בין חיילים. פיסקא (א) אומרת כי "חיילי צבא ההגנה לישראל
רשאים להצביע בקלפיות מיוחדות שמקומותיהן תקבע ועדת הבחירות המרכזית".
אנחנו מציעים במקום "רשאים להצביע" - "יבחר". כמו כן אין אנחנו יכולים
לקבל שמקום הקלפי ייקבע ע"י ועדת הבחירות המרכזית. מקום הקלפי ייקבע
ע"י נציג שר הבטחון שיהיה אותו קצין שימנה במטה הכללי לריכוז וארגון
הבחירות ביחידות הצבא.

רל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ג. שוקן:

בפיסקא (א) בסעיף 51 נאמר "חיילי צבא

ההגנה לישראל". יש לאמר בפירוש למה הכוונה.

אני מניח כי הכוונה אינה לשירות מילואים אלא לחיילים בשירות סדיר. חיילי המילואים מהוים בעיה מיוחדת שאגע בה אח"כ.

בסעיף 51(ב) נאמר: "חייל הרוצה להצביע

בקלפי לחיילים אינו מרותק לקלפי מסוימת". גם כאן מספיק לאמר כי החייל לא יהיה מרותק לקלפי מסוימת, ואין צורך להוסיף "רוצה".

לגבי הבחירות בקרב חיל המילואים יוכל

המטה הכללי להבטיח כי חיל המילואים לא ייקרא לשירות ביום הבחירות, אלא אם הבטחון באוחז מועד יחייב זאת. אבל זאת, לגבי התיצבות חיילי מילואים ביום הבחירות. לא תהיה אפשרות להבטיח כי לא יהיו חיילים בשירות מילואים באותה תקופה, מאחר שבהתאם לתכנית הצבא לשנה הבאה, אשר אושרה כבר ע"י הממשלה, יחידות המילואים חתונה חלק פעיל בתפקידים הבטחוניים של הצבא. לכן, הסידורים שייעשה בשביל חיילי המילואים שיהיו בשירות סדיר באוחז זמן, יצטרכו להיות מקבילים לסידורים שלגבי המשרתים בשירות סדיר. אני מניח כי כאשר נשמע יתר פרטים על אופן ביצוע הבחירות בצבא, אפשר יהיה לקבוע זאת. ברור כי חיילי המילואים ישוחררו במידה האפשר או לא ייקראו כלל לצבא אלא אם שירותם הוא כזה שאין אפשרות לדחותו, או שהוא כלול בתכנית הכללית של הצבא ובתפקידי הבטחון.

בסעיף 52(ג) נאמר: "ספירת הקולות של אלה

שהצביעו בקלפיות לחיילים תהיה בוועדה הבחירות המרכזית באופן שתקבע הוועדה? כפי שאמרתי לפני כן, ההסדר הזה עלול לפגוע באופן קציני בבטחון מאחר שהוא ירכז את קולות כל החיילים במקום אחד. (הינו"ר נ. ניר: כך זה היה לפני שלוש שנים).

בסעיף 53(א) נאמר: "תעמולה בחירות בכחב

מותרת בין חיילים כמו בין לא-חיילים, אולם - שום תעמולה לא תהיה מכוונת לחיילים בלבד; שום חומר-תעמולה לא יודבק או ייחלה במחנה-צבא חוץ מן האמור בסעיף-קטן (ב)". "אנחנו מציעים שחומר בחירות שיורשה להכנס ליחידות צבאיות, יעבור קא ביקורת של ועדת הבחירות המרכזית בשיחוף נציג שר הבטחון.

ג. שוקן: בסעיף 53(ב) נאמר: "בכל מחנה-צבא, במרכז

המחנה, יותקן לוח אחיד ועליו רשאי כל מי

שהגיש רשימה מועמדים בהחאם לחוק זה, להדביק את מצעו, העתק או תקציר

מרשימת המועמדים שהגיש ומועעות על אפפות-בחירות שהוא קורא להן".

אנחנו מציעים כי לא יהיה כלל לוח כזה ביחידה, ואם יוחלט כי יהיה לוח

כזה, שהלוח יספק ע"י הועדה המרכזית, כי לא יתכן שמישהו מחוץ למסגרת

הצבא יהיה רשאי להכנס למחנה הצבא ולשמש ולהדביק זאת.

בסעיף 53(ד) נאמר: "בשני החדשים האחרונים

לפני יום הבחירות לא יהיו במחנות צבא פעולות הסברה מלבד על נושאים צבאיים,

טכניים או מדעיים ומלבד שעורים לעברית." אנחנו מציעים לבטל לחלוטין את

הפיסקא הזאת. בקשנו לפני כן להכניס סעיף הקובע כי לא תהיה כל תעמולה

ושחייל לא יהיה רשאי לנהל כל תעמולה. הסעיף הזה פירושו כאילו פעולת ההסברה

שמתנהלת בצבא בהיקף רחב למדי, היא קשורה בתעמולה. יש לצבא בתקופה "במחנה",

יש עתון מנוקד לעולה, יש חנות שידור צבאית ומכשירים אחרים. ברור כי

מכשירים אלה של הצבא אינם משמשים ולא שימשו כל מטרה שיכולה להיות מנוגדת

לסעיף הקודם. (י. בריהודה: אם אין זה מנוגד, אז זה בסדר) אבל יש

נושאים רבים שלא נכללים כאן. לפי הסעיף הזה מותרת הסברה רק על נושאים

טכניים, מדעיים, ובשפה העברית. הסברה בצבא כוללת גם קונצרטים, למשל.

יש הוראת הפיקוד העליון בצבא, המסבירה את המושג "הסברה" בצבא, שכל

סעיפיה חיוניים וחשוב כי יהיו אפשריים גם בבחירות. פיסקא כזאת לא חיתה

בחוק הקודם.

בסעיף 56 נאמר: "יו"ר ועדה הבחירות המרכזית

או חבר הועדה שהוסמך לכך על ידיה, רשאי, בתנאים שנקבעו על ידי הועדה,

לבקר בכל מחנה-צבא כדי לבדוק אם נתמלאו בו הוראות חוק זה." לא יתכן

ביקור של אדם שהוא מחוץ למסגרת הצבא, ביחידות הצבא. (י. בריהודה: מדוע

לא?) מדוע יו"ר אועדה או חבר אחד של הועדה לא יוכל לשמש לבקרו? כמוכן,

אין התנגדות לכך שיו"ר הועדה יבקר בכל מחנה צבא בליווי קצין. אבל ישנם

מחנות בצבא שגם לקצינים אין רשות כניסה אליהם, ולא יתכן שהכניסה אליהם

תנתן לאנשים, אולי פרט ליו"ר ועדה הבחירות עצמו שיוכל להכנס לכל מקום

בליווי של קצין.

סעיף 62 דן בתוצאת תעודות הזהות. לפני כן

הצענו כי חיילים מורשו לזהות את עצמם גם ע"י תלושי רישום. אם הצעתנו זאת

לא תתקבל, אנחנו מציעים להאריך את הזמן המוצע בסעיף זה, על מנת שכל חייל

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

רל

ג. שוקן:

יובל לקבל את תעודת הזהות. אין לי ספק כי יותר נוח ויותר רצוי מכל
הבחינות כי החיילים לא יצטרכו להתרוצץ במשרדים מששלתיים. (א. תבורי:
הבטיחו לסדר זאת במרוכז).

סעיף 64 דן בהחרמת מקומות. אני מניח כי

לא היחה כל כוונה להחרים מקומות של הצבא.

בסעיף 66 (א) נאמר: "ועדת הבחירות המרכזית

רשאית לחת הוראות, במידה שחוק זה אינו מכיל אותן, בכל הנוגע - להכנת
הבחירות, הנהלתן וקביעת תוצאותיהם; לסדר הדיונים בוועדות הבחירות; לסדר
הבחירות בין חיילים. אנתנו מציעים כי הוראות אלו תנתנה ע"י ועדת הבחירות
בהסכמת שר הבטחון.

פיסקא (ב) בסעיף 66 אומרת: "בדיונים של

ועדת הבחירות המרכזית הנוגעים לבחירות בין חיילים או לבחירות בשטחים
הנזכרים בסעיף 50 (א) ישחחף שר הבטחון או מי שיתנה לכך על ידו." אני
מציע במקום שיתוף - הפסמה לגבי ההוראות.

י. ברר:

אני מציע לדחות את הישיבה, להכין העתקים

של פרוטוקול הישיבה המכיל את ההצעות האלה,

ולשאל את המציעים רק לאחר שנקבל את העתקים. ברור כי ההצעות שהוצעו
נוגעות כמעט לכל החוק. אני לא יכולתי לזכור את כל ההצעות ואני חושב
שאף אחד כאן אינו זוכר אותן.

בקשר עם הצעתי זאת, אני מציע לדחות את הקריאה

הראשונה בחוק הזה. אני מזכיר כי בזמנו ביקשתי שיוזמן לדיונים בתוק זה
נציג הצבא. עלינו לדון על זאת יחד עם נציג הצבא.

יש לנו עוד דרך אחת: לא להתחשב בשום הצעה

מאלה שהונחו לפנינו, ולחשוב על חיקון החוק. ההצעה הזאת מאוד לא-נעימה,
אבל אני אומר מראש כי לא אמכים שלא יהיה דיון בקריאה הראשונה על ההצעות
האלה, כי אלה דברים מרחיקי לכת שאי-אפשר לדון עליהם במסגרת של הסתיגויות.
יש כאן הרבה דברים שהם בבחינת חידושים. אני מצטער מאוד שהדבר בא דוקא
מטעם משרד הבטחון - והקצינים הנכבדים כיבדו אותנו בביקורם זה מטעם משרד
הבטחון - ומותר לי לאמר כי דוקא שר הבטחון, אחרי הופעתו הדרמטית לפני
שבוע, דוקא הוא מעכב את כל הדבר. (א. תבורי: הרי אין כל שחר לדברים האלה)

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.61
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. ברר:

האם אפשר להשאיר דברים כאלה להפתיגות?

לכן הצעתי: לדחות את הישיבה היום, להכין

העסקים של הפרוטוקול לכל חברי הועדה ולהכנס בדיון בכל ההצעות האלה.

בין אם נמשיך בדיון מיד ובין אם לאו, אני

י. בריהודה:

מציע כי נדרוש מבאי-כוח משרד הבטחון לשובה

לשאלה אחת שבלעדיה לא נוכל כלל לדעת מה לעשות. השאלה היא: מי המוסד

שעבר על החיקונים ומציע לנו אותם? האם זה משרד הבטחון? אני רוצה להיות

בטוח כי בעוד שבועיים לא יציעו לנו חיקונים נוספים בשם משרד הבטחון,

ואני דורש השובה לשאלה זאת.

אם יחברר כי אלה הן הצעות משרד הבטחון - וכל

הצעות משרד הבטחון - יש לפנינו כ-29 חיקונים, מהם 8-10 ארגוניים, סידוריים

טכניים שיהקבלו ללא ויכוח, וכ-20 לפחות - תיקונים שצריך יהיה לפחות בויכוח

עליהם. כלומר: הענין לא ייגמר השבוע. לכן אני מציע כי הועדה תחחיל לדון

בהצעות בסדר שעבדה עד עכשיו, כלומר, דיון על כל אחד מהפעילים האלה

בנוכחות באי-כוח משרד הבטחון.

אני רוצה לשאול אם המציעים אינם מוכנים

א. פרמינגר:

להתחשב בכך שחוק זה הוא חוק "אד-חוק" והאם

אינם מוכנים לוותר על החיקונים האלה הפעם, למען החש את הבחירות.

אני רוצה לדעת אם ההצעות ששמענו הן בחזקת

י. מרלין:

המלצות גרידא או שזוהי עמדה סופית.

מה פירוש סופית? מה שנחליט - זה יהיה סופי.

הינו"ר נ. ניר:

אני מציע שנדון בהצעות לא על יסוד פרוטוקול

י. ברר:

של דברים שנאמרו אלא שנקבל הצעה בכתב עם

חתימת המוסד המציע.

בודאי, לכל חברי הועדה הרוצים להשהות

א. תבורי:

ולהמשיך להשהות את הדבר, על ההצעות האלה

באו כפן מן השמים. אני, בדיוק כמו חבר הכנסת בריהודה, עקבתי ורשמתי את

החיקונים שהוצעו. מניתי 28 חיקונים. אני משוכנע כי רק שניים-שלושה

רל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
9.4.61
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

א. תבירי:

תיקונים יעוררו ויכות. אני מציע שלא תהיה זאת סיבה להשהיה. אני מציע שנבחר בחברים בריהודה, בדר ובר-רב-האי, שיהוו ועדה משנה; נבקש את נציגי הצבא שישתתפו בוועדה הזאת שחשב עוד היום, ואם יהיה רצון טוב, אם יגמרו את העבודה ומחר יעבירו את התיקונים.

ד. בר-רב-האי:

אינני חפיד של ועדות משנה. אני תושב כי אנחנו הולכים לסבך את הדבר. החוק מונח על שולחן הכנסת, ואני רוצה כי הוועדה הזאת תראה את הצעת החוק כפי שהיא מונחת על השולחן, כפי שהיא נחקבלה בוועדה הזאת. הצעת החוק שנחקבלה היא היסוד לדיון הראשון, ללא קשר עם ההצעות שהושמעו היום.

ההצעות שהושמעו פה היום, אם ימצאו תומכים בהן בדיון השני, יציעו את התיקונים המתאימים; אם לא - לא יהיו תיקונים כאלה.

מ. בן-עמי:

בעקבות דבריו של בר-רב-האי אני רוצה לאמר כי הצעתו אינה חוקית ואינה ניחנת לביצוע בשום אופן. כאשר החוק יבוא לקריאה שניה, אי-אפשר יהיה לדון בכל ההצעות הללו, מפני שכל הדברים הללו לא נידונו בקריאה ראשונה. התיקונים שהוצעו יצטרכו לעבור קריאה ראשונה נוספת. עד כמה שעקבתי אחרי התיקונים, ש בהם תיקונים יסודיים שעוקרים את ההצעה מהיסודות שקבענו. ממה נפשך: או שרוצים לדון בתיקונים הללו ולקבוע עמדה, ואז יש לחזור ולדון בהם בקריאה ראשונה או שהועדה אומרת שהיא מתעלמת מכל ההצעות. (ד. בר-רב-האי: מתעלמת מתעלמת מהן בשלב זה). אין התעלמות בשלבים. להביא לכנסת חוק לקריאה ראשונה כשמאחרי הקלעים עומדת הצעה שנמצאת בסתירה גמורה להצעת החוק, זוהי התעללות גם בדעת הקהל וגם בחברי הכנסת. (א. תבירי: אתה פסקת שזה נמצא בסתירה; אני לא פסקתי כך). מכיון שאני פסקתי כי זה נמצא בסתירה, הן לי להוכיח לך כי זה בסתירה, ע"י דיון. אילו ההצעות לא היו עומדות בסתירה עם מה שקבלנו, לא היו עומדים על כך.

אני רוצה שיוצרים פה שני עולמות: עולם של האזרח ועולם של הצבא. יתכן שאסכים להרבה הצעות שהוצעו פה. אבל עלינו לדון, ולאחר שיקולים וחכרעה מתוך דיון והשבעה, כפי שנחליט - יקום.

ר.ל.

מ. בן-עמי:

אין כאן ענין לוועדה משנה. דבר שלא נידון
כלל במליאת הועדה והובא אלינו כחומר גלמי,

אינו בא בחשבון לתעברה לוועדה משנה.

הצעה: שהועדה תקבל את החומר הזה מנוסח

כחלכה, תדון בו, תחליט ותביא זאת לכנסת. (י. בר-יהודה: לכנסת הועדה
כבר אינה יכולה להביא דבר אחד; הצעת החוק כבר מונחת על השולחן).

אני מציע לא להעמיד להצבעה את הצעת חבר

א. סרליו:

הכנסת בר-רב-האי, מכיון שאי-אפשר לדון

בקריאה שניה על חוק שלא נדון בקריאה ראשונה.

לשאלה אם אפשר להביא את החוק לקריאה ראשונה:

ב.צ. דינבורג:

אין שום שפק שאפשר להביא זאת. אי-אפשר

לדון בקריאה שניה בדברים שלא ביברו עליהם בויכוח בקריאה הראשונה. אבל
אם אנחנו מביאים את החוק בקריאה ראשונה, גם יו"ר הועדה יכול כבר להודיע
כי בקשר עם הסעיפים הנוגעים לבחירות בקרב חיילים, התעוררו שאלות כאלה
וכאלה ויתכן שיוכנסו תיקונים. אין זה משנה שום דבר מבחינה עקרונית.
אנחנו יכולים להביא את החוק לקריאה ראשונה.

אני מציע לקיים ישיבה נוספת עם נציגי

משר הבטחון, בה נוכל להעמיד בפניהם שאלות. אני גם אינני שולל את הצעתו
של חבר הכנסת בר-רב-האי, שנמסור להם לעת עתה את השאלות שלנו כדי
שיבררו אותן בינתיים. יש בהצעותיהם כמה דברים עקרוניים, אבל רוב ההצעות
אינן עקרוניות. ורבותי, ברצון טוב אין צורך לסבך את הדברים ולעשות
מהם ענין מורכב, בשעה שהוא הרבה יותר פשוט.

אנחנו דנים בכל הענין הנוגע לצבא בכובד

י. בדר:

ראש. ההחלטה שקבלנו בענין זה הן במידה

רבה פרי פשרה. כל ההצעות שהובאו כאן דורשות דיון מחדש, לא בצורה שקיימנו
את הדיון היום, אלא בצורה של דיון ראשוני. אין זה חשוב אם נביא או
לא נביא היום את החוק לקריאה ראשונה. עובדה היא כי המסקנה מהבאת ההצעות
האלה היא: דרוש דיון נוסף בנוגע לחוק. למרות מה ששמענו מחבר הכנסת
תבורי, קשה מאוד לאמר כי זה נס שנפל משמים.

במצב זה אני עומד על כך שנקבל את החומר

בכתב. יש להודיע לנשיאות הכנסת כי לא נוכל להביא היום את החוק לקריאה

י. בדר:

ראשונה עקב 28 הצעות שקיבלנו ממשרד הבטחון.

י. כסה:

אני חושב שאם יהיה רצון טוב, נוכל לפתור

אח כל השאלות הענייניות והפרוצדוראליות.

שמענו עכשיו מפי ב"כ שר הבטחון הצעות תיקון לחוק. יש הצעה לפתוח בוועדת משנה שתבדוק את העניין. אני מניח כי שר הבטחון, בויכוח שיתחיל היום בכנסת, יציע את הצעותיו כתיקון לחוק ואפשר יהיה להחזיק עליהן. כך נפתרה השאלה של קריאת ראשונה שחבר הכנסת בדר כל כך עומד עליה. הוועדה הכינה את החוק לקריאה ראשונה. בקריאה שנייה נביא תיקונים. אנחנו יכולים לבחור בוועדה משנה שתתחיל בעבודתה, ובאותו זמן יביא שר הבטחון בפני הכנסת את הצעות התיקונים.

ז. שזר:

אני חושב שנציגי משרד הבטחון הוזמנו על-

ידינו וחובתם היתה להשמיע את הערותיהם.

אי-אפשר להתקדם על כך שהגידו כאשר הם חושבים. עלינו לשבת יחד אתם ולברר מה אפשר לקבל ומה אי-אפשר לקבל בהצעותיהם. בריהודה אומר בעצמן כי יש כ-10 הצעות טכניות שאפשר לקבלן בנקל. יש דברים שאפשר לקבלם, לא כל כך בנקל. אבל אין לראות את הדבר כפצצה המבטלת את הפעולה שעשינו.

משום כך, הדרך היחידה היא לבחור עכשיו

בוועדה משנה שתברר את הדברים יחד עם נציגי משרד הבטחון, תציע את הצעותיה למליאה הוועדה מבלי לעכב כלום.

י. בריהודה:

אני רוצה קודם כל לאמר לאלה שמדברים על

ה"פצצה", כי הזמנו את נציגי משרד הבטחון

מזמן. (ג. שוקן: לא.) לא אתכם, את שר הבטחון. (נ. ארגוב: כמזכירו הצבאי של שר הבטחון לא הגיעה אלי שום הזמנה כזאת).

אבל יש דברים שאינני יכול לשנוחם גם כשזה

נוח לי, כי זה יהיה חקרים שעלול להכות אותי מחר. אינני יכול לשנות שום

דבר בנוגע לקריאה הראשונה: הנוסח הונח על שולחן הכנסת, ובכרי שתהיה

לנו רשות להתחיל לדון בו מחדש לפני הקריאה הראשונה | צריכה הכנסת להחליט

כי היא מחזירה את החוק לוועדה. ע"י כך אפשר יהיה את"כ להביא את החוק מחדש

לקריאה ראשונה. אבל אין זה משנה את הדבר לגופו; זה משנה רק מתי יהיו

י. בר-יהודה:

שש השעות של ויכוח כללי.

לגןפו של דבר, זוהי פצצה גדולה ורצינית

מאוד, מפני שבשורה של דברים ההצעות מעמידות לאמצע את החוק על הראש, למעשה.

לא אלך לוועדה משנה לרון בהצעות חדשות, פרינציפיונית, יסודיות, מבלי

שיחיה עליהן ויכוח במליאת הועדה. ועדת משנה יכולה רק לנסח מה שהועדה

החליטה, אבל לא יחכן ששלושה אנשים ידונו בהצעה במקום כולם. אמרתי שיש

כאן 8-10 סעיפים שאותם יכולה לשכם ועדת המשנה. אבל יש 20 תיקונים שדורשים

ויכוח. ואם אני רואה איך אנחנו עובדים, ואם אני לוקה בחשבון שעל כל

אחת מהשאלות האלו ידברו, נניח, "רק" ששה חברים, ואם נניח שלא תהיינה

הפרעות באמצע וקריאה ביניים - וגם זה אופטימיזם ללא כל יסוד במציאות שלנו -

אז פירוש הדבר שלא יהיה בכותנו להכין את החוק לקריאה שניה ולקבלו בכנסת

במשך שבוע ולפני הפגרא. העובדה הזאת שרירה וקיימת אם הפצצה הזאת מונחת

על שולחננו, והיא מונחת רק היום, אין צורך להפש כאן מישהו שרוצה להפריע.

זוהי הפרעה אובייקטיבית שנפלה על שולחננו ממשרד הבטחון ועושה את הדבר

לבלתי אפשרי.

לכן אני מציע ללכת בדרך הרגילה: תהיה קריאה

ראשונה, נקבל את החומר מופפס, נדון עליו - (י. כסה: ומתי נביא אותו למליאה?)

כאשר נגמר לרון בכל הסעיפים שהכניסו לנו.

א. לנקיין:

הקריאה הראשונה אינה ויכוח אנרכי. הויכוח הזה

מוגבל וקשור לנוסח החוק המוגש לכנסת. עפ"י

הנוסח מהוכחים, מביעים דעה, ודנים בקריאה שניה בהחאם לרוב הדעות שהובעו

בויכוח. לא יחכן שיקום מישהו - ואפילו זה שר הבטחון - ויביא בקריאה שניה

הצעות שאין להן כל אחיזה והן מנוגדות לחלוטין לרוח כל החוק. לא יחכן

שחומר כזה ישמש נושא לדיון בוועדה, בשעה שהדברים האלה לא היו כלל בנוסח

החוק. לא לשוא מניחים את החוק 48 שעות לפני הקריאה הראשונה. הכוונה היא

שחברים יתמצאו בחוק ויוכלו להביא דעה, גם דעה מנוגדת, אבל לא הצעות

חדשות החופכות את הקערה על פיה. לכן, מבחינה פורמאלית אין כל אפשרות, לדעתי,

לקבל את הצעה מר כסה ששר הבטחון יציע בכנסת את הצעות שהובאו. (ד. בר-רב-האי:

אם הוא ירצה).

ומה יהיה אם שר הבטחון לא יגע בכל התיקונים

מ. בן-עמי:

רל.

במה שהוא לא יגע - אל תקבל כחומר לדיון.

י. כסה:

אינני נוטה לדעה שאי-אפשר לקיים קריאה

היו"ר נ. ניר:

ראו/שנה מאחר שהובאו החיקונים האלה. מאיימים

עלינו ב"דבר חדש". כשמתקנים את החוק הפלילי בסעיפים הנוגעים לגיל הנישואין

ומישהו מציע לתקן את הסעיפים הנוגעים לגניבה, זה דבר חדש. במקרה זה, כל

החיקונים ששמענו נוגעים לבחירות בין חיילים, ויש לנו פרק שלם בחוק שקבלנו.

אם רוצים להכניס חיקונים באותו פרק - אפשר לעשות זאת. לדעתי, החיקונים

שהציעו נציגי שר הבטחון אינם מחייבים אותנו. לו היו יוריסטים טובים,

היו באים אלינו לא בהצעה לחיקון סעיף 14 וכו', אלא בהצעה חוספת לפרק

הדן בחיילים. בכל אופן, אין זה חשוב. החוק מונח על השולחן לקריאה

ראו/שנה. אפשר להגיד היום בקריאה ראשונה כי שמענו בוועדה הצעות חיקונים

בסעיפים אלה. לז/ מן הנמנע שכל ההצעות שחוצעו כאן יתקבלו בקריאה שניה;

הן אינן דבר חדש. לכן לא הייתי מציע לוועדה לקבל כל החלטה בענין זה.

אני מציע כי נמשיך בדיון בחוק בקריאה שניה, כפי שהתחלנו. אם כשנגיע

לסעיפים שבהם הוצעו חיקונים, יהיו תומכים לחיקונים האלה, הם יתקבלו.

אני גם אומר כי אינני מעונין שבאי-כוח משרד הבטחון יהיו אחנו בשעת

הדיונים על הצעותיהם; שמענו את דעתם, אנחנו מבינים את הצעותיהם ואנחנו

יכולים להחליט. אם נספיק לעשות זאת עד יום ד' - מה טוב. אם לאו, החוק

לא יוכל להתקבל לפני הפגרא.

אני מתנגד לבחירה ועדת משנה לענין זה, מפני

שהיא לא חגיע להסכמה בשום דבר והדיון יחזור למליאה הועדה.

לפני שנעבור להצבעה אני רוצה לקבל חשובה

י. בר-יהודה:

לשאלותי.

קבלנו את נוסח הצעה החוק אחמול את"צ.

אלוף-משנה ג. שוקן:

ישבנו מספר שעות בדיון על ההצעה הזאת. טמא

סיכמנו את הצעותינו והופענו כאן בוועדה בשם שר הבטחון, עם ההצעות האלו.

ואלה כל ההצעות

י. בר-יהודה:

אני מוכן להסכים לקיים את הקריאה הראשונה

י. בדר:

היום, אבל אז הייתי רוצה שההצעות ששמענו

היום, באיזו שהיא צורה תהיינה ידועות בבית, כדי שנוכל לדבר עליהם. לכן

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
9.4.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. בדר:

צריך ששר הבטחון, שהוא כנראה יתמוך בהצעות אלו, יופיע בכנסת לא בסוף הדיון על חוק זה, אלא בתחילתו, ויוסיף את הצעותיו אחרי הופעת יו"ר הועדה.

אני מציע שהועדה המשיך בדיון בקריאה שניה לאחר שנקבל ממשרד הבטחון מכתב עם

י. בורג:

ההצעות שהוצעו כאן.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

ההצעה לבטל היום את הקריאה הראשונה -

לא נתקבלה.

בעד העברה ההצעות של משרד הבטחון לועדה משנה - 6.
בעד דיון בהצעות הנ"ל במליאת הועדה - רוב.

הוחלט: לדון בהצעות משרד הבטחון במליאת הועדה.

ההצעה שמשרד הבטחון יגיש לועדה היום את כל ההצעות בכתב,

נתקבלה.

אינני מתכוון למסור למליאה על כל חיקונים

שהוצעו, אבל אני רוצה לשאול את הועדה אם למסור כי לאחר שגמרנו את החוק

והעברנו אותו לקריאה ראשונה בכנסת הופיעו חיקונים רבים של משרד הבטחון;

שאנחנו דנים בחיקתים אלה בדרך הרגילה, אבל אין לנו כבר בטחון שנביא

את החוק לקריאה השניה ביום ד'.

ההצעה נתקבלה.

הישיבה ננעלה בשעה 14.20.